Uidelicet

scateat: vt requiescam in die tribulationis ꝛc.
Quia videt se meruisse illa. Unde Mich. vltl. b. Ira dñi portabo: qꝛ peccaui ei. Hiere. x. d. Hęc infirmitas mea: porta-
Quia necesse est vt patiar illa: quia aut hō punit in p̄senti: aut deꝰ puniet in futuro / vel etiā in p̄senti: Unde debet facere de necessitate virtutē. Hiere. xlix. c. Ecce qbꝰ nō erat iudiciū vt biberēt calicē: bibentes bibent: ꝛ tu q̄si
Quia p hęc discipulꝰ christi esse ꝓbat. (inocēs relinquerl: Unde Matth. xvj. d. Qui vult venire post me: abneget semetipsū: ꝛ tollat crucē suā ꝛ sequat me. Bernꝰ. Toꝰ debet esse in disciplinis discipulꝰ christi: vt humiliet ad timorē: erudiat ad scientiā: exerceat ad patiētiā: coronet ad gliaz.
Quia quāto hō ꝓnior est ad flagella toleranda: tanto deus ꝓnior est ad miserendū. ij. Regl. vltl. c. Ego sum q̄ peccaui: ego inique egi: vertat obsecro manꝰ tua ꝓtra me. Et tūc qñ dixit hoc: dñs misertus est eius / ꝛ ipsius populi.
Quia sūt signa ad habendā eternā beatitudinē. Heb. xij. b. Flagellat oēm filiū quē recipit. Ibi dicit Augꝰ. Si excęptus es a numero flagellorꝛ: excęptꝰ es a numero filiorꝛ.

a ¶ Inimici autem mei. Pęnitēs iste / demonstratiuo mō vtit. Superꝰ enim cōmēdauit partē suā: hic aurē infirmat partē aduersariorꝛ: captans beniuolentiā a ꝑsona eorꝛ: Et ꝑmo ostendit eorꝛ falsā beatitudinē. Cōtinuatio: Illi ita mihi

Al. Detrahebāt mihi q̄ retribuūt mala ꝓ bonis q̄ ꝓsecutꝰ sū iustiçiam.

a b c d e f g h i k l Inimici aūt mei viuūt ꝛ ꝓfirmati sūt sup me: ꝛ multiplicati sūt q̄ oderūt me iniquē. † Qui retribuūt mala ꝓ bonis detrahebāt mihi: qm̄ sequebar bonitatē. Ne derelinq̄s me dñe deus meus: nē discesserl a me. Intende in adiutoriū meū: domine deus salutis meę.

m n o p q r

¶ In finem canticū dauid pro idithū. XXXVIII.

fecerūt: ꝛ ego ita me habui patienter / ꝛ pęnitentiā feci: Inimici aūt mei. s. mali ꝛ mundani hoīes: b ¶ Viuūt. i. fruunt ꝛpalibꝰ. Iacob. iiij. d. Quę est vita vra: Vapor ad modicū parēs: ꝛ deinceps exterminabit. Iob. xxj. a. Quare impij viuūt / sublimati sūt / ꝓfortatiq̄ diuitijs. Hāc vitā nō habebat paulꝰ q̄ dic. j. Corl. xv. d. Quotidie morior ꝓpter vraz gliaz fratres. Secūdo ostendit eorꝛ vanā securitatē. Unde addit: c ¶ Et cōfirmati sūt / in malo suo: secure peccantes. Eccē. viij. b. Quia nō ꝓfert cito ꝓtra malos sentētia: absq̄ vllo timore filij hoīm ꝓpetrāt mala. Iob. xxj. c. Domꝰ eorꝛ securę sūt ꝛ pacatę: ꝛ nō est virga dei sup illos. Tertio ostendit eorꝛ malitiā / q̄ iustos oꝓprimūt. Unde addit: d ¶ Sup me. q. d. ex sua ꝓsperitate ꝛ securitate oppꝛmebāt me. Sap. ij. b. Oꝓprimamꝰ iustū pauperē. Abacuk. j. a. Quare taces ꝓculcāte ipio iustiorē se? Et facies hoīs q̄si pisces marl. Quartū ē: qꝛ multi sūt: Unde dicit: e ¶ Et mltiplicati sūt. Eccē. j. d. Stultorꝛ infinitꝰ est numerꝰ. Postea ostēdit modū / quō ꝓsequūt eū. s. corde / ore ꝛ ope. Cordis ꝓsecutio notat cū dicit: f ¶ Qui oderūt me: Nō ꝓfecto odio / de q̄ i Ps. Perfecto odio oderā illos: Sed g ¶ Inique. i. ex sola malicia / ꝛ nō causa aliq̄ vrgēte. Ps. Respice inimicos meos: qm̄ mltiplicati sūt: ꝛ odio iniq̄ oderūt me. Iob. xv. d. Oderūt me gratl. Et q̄ sic inique oderūt: Probatio. h ¶ Qui retribuūt mala ꝓ bonis detrahebāt mihi. Mala ꝓ malis retribuerēt / si causā haberēt / ꝛ odirēt: sed qꝛ retribuūt mala ꝓ bonis: ideo manifestū ē / q̄ ex pura malicia ꝛ iniquo odio hoc faciūt. Persecutio opis notat ibi: Qui retribuunt ꝛc. Persecutio oris / ibi: i ¶ Detrahebāt mihi. Retribuere bona ꝓ malis / lex dei est: ꝛ ꝓcedit ex charitate. Retribuere bona ꝓ bonis / lex mentl est: ꝛ hęc ꝓcedit ex eqtate. Retribuere mala ꝓ malis / lex carnis est: ꝛ hęc ꝓcedit ex iniquitate. Retribuere mala ꝓ bonis / lex diaboli est: ꝛ ꝓcedit ex puersitate. De ꝑma / Matth. v. g. Diligite inimicos vestros: bñfacite his q̄ oderūt vos. De scōa / Prouerb. viij. b. Ego diligētes me diligo. De tertia / Ro. xij. d. Nulli malū ꝓ malo reddētes. De q̄rta / Hiere. xviij. d. Nūqd reddit ꝓ bono malū: qꝛ foderūt foueā aię meę. Et hoc faciūt ꝓprie detractores: Unde bñ dic: Detrahebāt mihi. i. de bono meo aliqd trahebāt / ꝛ extrahebāt quantū poterāt / illud occultis morsib̄ obfuscātes. Prouer. xiij. b. Qui detrahit alicui rei / ipse se ī futurū obligat. Ps. Detrahentē secreto ꝓximo suo hūc ꝓsequebar. Ro. j. d. Detractores deo odibiles. Hęc autē omnia faciebāt nō ex alia causa: nisi k ¶ Qm̄ seq̄bar bonitatē. i. qꝛ volebā fieri bonꝰ. Prouerb. xiij. d. Detestant stulti eos q̄ fugiūt mala. Et. xiiij. a. Ambulans recto itinere ꝛ timēs deū / despicit ab eo q̄ infami graditur via. l ¶ Ne derelinq̄s me ꝛc. Quarta pars: vbi exultans de salute q̄ expectat salutl auctorē: rogat vt eū ad salutē ꝓducat. Et petit ꝓmo gratz ꝓseruantē / cū dicit: Ne derelinq̄s me ꝛc. Scōo gratz ꝓmouentē / cū dicit: Intende in adiutoriū. Tertio gratz ꝓsumantē / cū dicit: Dñe deꝰ salutl meę. Dicit ergo: Ne derelinq̄s me: in tribulatiōe. Ps. Cū ipso su in tribulatiōe. m ¶ Dñe: quē timeo. n ¶ Deꝰ: quē colo. o ¶ Deus: quē diligo. Deut. iiij. e. Deus misericors dñs deꝰ tuꝰ est: nō dimittet te. Eccl. xxiij. a. Dñe pater: et dominator vitę meę / ne derelinq̄s me ī cogitatu illorꝛ. Et si ad modicū videaris derelinquere me: ꝓm qō dicit Esa. liij. b. Ad punctū in modico dereliqui te: tū omnino: p ¶ Ne discesserl a me. Aliqñ enim derelinq̄t mat puerū: vt videat si stare ꝛ incedere possit: ꝗ tū nō discedit ab eo / sed iuxta eū est: vt si forte titubare cęperit / apponat manū ne cadat: Sic dñs in tribulatiōe ꝛ tēptatione facit. Unde Esa. cū diriset: Ad pūctū ī modico dereliq̄ te: adiūxit: Et ī mīratiōib̄ mag-

Ps. 108.

Ps. 90.

nis ꝓgregabo te. Et post addit: Misericordia aūt mea ñ recedet a te: ꝛ fędus pacis meę nō mouebit. Et ī Ps. Visitabo ī virga iniq̄tates eorꝛ: ꝛ in verberib̄ pctā eorꝛ: misericordiaz aūt meā nō dispgā ab eo: neq̄ nocebo ei ī veritate mea. q. d. licet mō videar nocere: ꝗ tū nō noceo in veritate / ꝗ psum: Sic medicus nō nocet egro / licet vrat vel in aliq̄ lędat eū: Sic ergo petijt gratz ꝓseruantē. Postea aūt petit gratz ꝓmouētē: dicēs: q ¶ Intēde ī adiutoriū meū. i. itēte adiuua me: vt ꝓficia. Idē. j. dr: Deꝰ ī adiutoriū meū itēde. Et notādū q̄ istū ꝗsiculū dic ecclia ī ꝑncipio oīm horarꝛ: qꝛ ꝗsiculꝰ iste valet ꝛ oēs tēptatiōes. Et cū incipimꝰ orare / diabolꝰ incipit tēptare. Unde cū oramꝰ / docemur a dño abscōdere nos: ne diabolꝰ possit adire nos. Matth. vj. a. Tu aūt cum oraueris / intra in cubiculū tuū: ꝛ clauso ostio: ne. s. diabolus intret / ora patrē tuū. Et vt dñs intendat: nō sua merita / ꝗ dñi bñficia allegat / dicēs: r ¶ Dñe deꝰ salutl meę. q. d. spero ꝛ audacꝰ peto hoc a te: qꝛ mihi maiora fecisti: qꝛ me ꝓprio sanguie redemisti: Qd̄ notat cū dic: Dñe. s. q̄ me in seruū emisti. Itē qꝛ me de nihilo creasti: Qd̄ notat cū dic: Deus. s. q̄ me creasti. Itē qꝛ a te etiā maiꝰ expecto. s. ętnā saluationē: Unde addit: Salutl meę. s. auctor / dator / ꝛ ꝓmissor. Et memorās ꝓmissū / tacite reqrit soluendū: Unde hic petit gratz ꝓsumātē: quā expectat ab eo q̄ dedit ꝓseruantē ꝛ ꝓmouētē: p̄ueniētē ꝛ subsequētē. Phil. iij. d. Saluatorē expectamꝰ dñm nrm iesū christū: q̄ reformauit corꝓ humilitatl nrę / cōfiguratū corꝓri claritatl suę: Ad quā nos ꝓducat salutl auctor iesus christus / Amen.

Psal. 69.

¶ Expositio Psalmi. XXXVIII.

Dixi custodiā ꝛc. Titulꝰ. In finē canticū dauid ꝓ idithū. In p̄cedenti psalmo loquebat pęnitēs afflictꝰ multl mūdi miseriis: In hoc aūt psalmo ꝓmittit se trāsire oīa mūdana: qꝛ in mundo nō est nisi laborꝛ ꝛ afflictio spūs: Et ideo cogit hic mūdus hoīes transire ab ipso: sicut dicit Gregꝰ. Dū tot calamitates īgemunat / dū tot aduersitatibus pulsat mūdus iste: q̄d aliud q̄ ne diligat clamat? Et ideo ītitulat psalmus iste / ꝓ idithū: qd̄ interptat trāsilies. Et est sensus tituli talis: Canticū. i. tractatus iste / q̄ dicit canticū: qꝛ in eo agit de ętna brītudine: ad quā iocundū est transire: dirigēs nos / in finē: est vel attribuit dauid. i. cuilibet fideli. Cāticū dico / factū ꝓ idithū. i. de idithū. i. d̄ trāsilīēte mūdū / carnē / ꝛ rōnē. Mūdū / ꝓ cōtemptum.

temptū: Carnē/p macerationē: Rationē/p ꝓtēplationē.
Intētio/est monere/vt sine offēdiculo possim⁹ trāsilire. Of/
fendiculū aūt q̄ sepius offendit/est lingua: vñ monet refrena
re linguā. ¶ Modus. Tripitus est psalm⁹. Primo agit de
Partitio psalmi. ꝓtinētia linguę: ⁊ petit finē suū sibi ostēdi. Scdo ondit subi/
tū hois transitū ⁊ casū: ⁊ se deū expectare: ibi: Verūtā in
imagine. Tertio petit sibi deū adesse ⁊ pctā dimitti: vt p/
spero fine possit exire: ibi: Exaudi oronē meā. Iste ergo
transiliēs dicit ꝑmo se vitare vicinⁿ offendiculū. s. vitiū lin/
guę. Ubi dicit: a ¶ Dixi: in corde. i. firmiē ꝓposui: b ¶ Cu
stodiā: vt custodirē: c ¶ Vias meas: q̄ multę sūt. s. co/
gitatiōes/locutiōes/opatiōes. De qb⁹ Miere. vij. a. Bonas
facite vias vras ⁊ studia vra. Et iō/custodiā: d ¶ Ut nō
delinquā in lingua mea: Quia nisi sollicite custodiat
Ps.104. homo vias suas: cito labit in lingua. Unde petebat Ps. Po/
ne dne custodiā ori meo: ⁊ ostium circūstantię labijs meis.
Eccl. xxij. d. Quis dabit ori meo custodiā: ⁊ sup labia mea
signaculū certū: vt nō cadā in ipsis: ⁊ lingua mea pdat me:
Vl. Ita bñ custodiā vias meas: vt nō delinquā in
lingua mea: qd est pfectio. Unde Jacob. iij. a. Si qs in ver
bo nō offendit: hic pfectus est vir. Eccl. xiiij. a. Beatus vir
qui nō est lapsus verbo ex ore suo. Notandū est aūt q̄ mul/
tipliciter dicūt vię hominis custodiri: Et multipliciter dicit
delinquere homo in lingua.

Perseuerando/ne. s. eas relinq̄m⁹ p pigritiā. Gen. ij. c. Po/
suit dñs hoiem ī paradiso voluptat: vt oparet ⁊ custodi/
Circūspiciēdo/ne aberrem⁹ p igno/ (ret illd. s. opus suū.
rantiā. Prouerb. xiiij. b. Est via q̄ videt hoi recta: nouis/
Eas sub pede tenendo/ne (sima aūt eⁿ ducūt ad mortē.
Ps.105. eas amittam⁹ p supbiā. Ps. Neq̄ ābulaui ī magnis: neq̄
Debem⁹ custodire vias nras in mirabilib⁹ sup me. Prouerb. x. b. Qui ambulat simpli/
cit/ambulat ꝓfident. Ad hmōi custodiā monet Agge⁹. j. b
Ponite corda vra sup vias vras: seminastis multū/⁊ intu/
listis parū. Supbi em qñq̄ multū seminat/qñ bona opa
faciūt: ⁊ parū inferūt. i. int⁹ ferūt: qz totū exteri⁹ vento ex/
Directe ambulādo/ne declinem⁹ ad dexterā vl ad (ponūt.
sinistrā. Numeri. xxj. e. Nō declinabimus in agros ⁊ vi/
Ps.141. neas: nō bibem⁹ aquas ex puteis: via regia gradiemur ⁊c.
Excludēdo hostis versutiā. Ps. In via hac qua ambula/
bam/absconderunt superbi laqueū mihi.

d Ut non delinquam in lingua mea.

Detrahendo. Prouerb. xiij. b. Qui detrahit alicui rei: in fu
turū se obligat. Sap. j. c. A detractiōe parcite linguę.
Ps.54. Adulando. Ps. Mollliti sūt ser mones eⁿ sup oleū ⁊c.
Mentiendo. Sap. j. c. Os qd mentit/occidit animā.
Ueritati ꝓtradicendo. Esa. l. b. Dñs deus aperuit mihi au/
rē: ego autē nō contradico. Aug⁹ in libro de natura boni:
Multi studio ꝓtradicendi amiserunt sensum.
Peruerse iurādo. Eccl. xxiij. b. Vir multū iurans/replebit
iniquitate: ⁊ nō discedet a domo illius plaga.
Uerbū dñi indignis ꝓponendo. Matth. vij. a. Nolite san/
ctū dare canibus: neq̄ mittatis margaritas añ porcos.
In lingua delinquit Importune loquendo. Eccs. iij. b. Est tempus tacēdi/⁊ tē/
pus loquendi.
Superflua ⁊ inutilia loquēdo. Eccl. xxiij. b. Indisciplinatę
loquelę non assuescas os tuū: est em in illa verbū peccati.
Matth. xij. c. De omni verbo ocioso qd locuti fuerint ho
mines/reddent rationē in die iudicij.
Falsum testimoniū perhibendo. Exo. xx. c. Nō loquar⁊ cō/
tra proximū tuū falsum testimoniū. Prouerb. xix. a. Te/
stis falsus non erit impunitus.
Discordias inter fratres seminando. Prouerb. vi. c. Sex
sunt quę odit de⁹: ⁊ septimū detestat anima eius. Et enu/
merās illa septē: septimū ponit b. Eū q̄ seminat inter frēs
Uerbis aliū decipiendo. Eccl. xxxvij. c. (discordias.
Qui sophistice loquit/odibilis est: in omni re defraudabi/
tur: nō est illi a domino data gratia.

Et in hoc versu notant tria: videl icet deliberatio/cū dicit:
Dixi. Cautela in operando: ibi: Custodiā. Cautela in lo
quēdo: ibi: Ut nō delinquā. Postea addit ⁊ ostendit se
nō solū deliberasse: sed suo ꝓposito diligentiā posuisse. Unde
dicit. e ¶ Posui ori meo custodiā. q. d. nō solū serua/
bo/⁊ seruaui. Prouerb. xxj. d. Qui custodit os suū ⁊ lin/
guā suā/custodit ab angustijs animā suam. Et ostēdit q̄ hoc
fecit qñ magis necessariū fuit. s. f Cū cōsisteret pecca
tor aduersū me. i. diabol⁹/vel mal⁹ hō: insidians ⁊ ꝓuocans
⁊ paratus accusare. Ps. Considerat pec/ †Ps.36.
cator iustū: ⁊ q̄rit mor tificare eū. Et ibidē: Vl. †cōsistit.
Obseruabit pctōr iu/ Vl. †obsurdui.
stū ⁊c. Eccl. xj. d. Nō peccator sanguini in/
sidiat: attende tibi a pestifero: fabricat em mala/ne forte inducat super te subsan/
nationē in perpetuū. Matth. xxij. b. Pharisei ꝓsiliū inierūt:
vt caperent iesū in sermone. Tūc ergo necesse est ponere ori
custodiā: ne aliquid rapiant ex ore. Prouerb. xxv. d. Sicut
vrbs patēs ⁊ absq̄ muroꝝ ambitu: ita vir q̄ nō potest in lo/
quendo cohibere spm suū. Et in sequentibus ꝓbat q̄ posuit
custodiā. Custos em ostij/qñ opus ē claudit ostiū/⁊ qñ op⁹
est aperit: ⁊ qbusdā claudit/quibusdā aperit: Unde hic sequit
de vtroq̄. s. de clausiōe ibi: Obmutui. Et de apitiōe: ibi:
Locut⁹ sū ⁊c. Dicit ergo: g ¶ Obmutui. i. penit⁹ ta/
cui: nolens scm dare canib⁹. s. peccatori ꝓsistenti aduersum Matth. 7. a.
me. Et nō feci hoc ex supbia vl ex ira: ſz ex vera humilitate:
Unde addit: h ¶ Et humiliat⁹ sū. Et obmutescēs: i ¶ Si/
lui a bonis: vt hęc dictio bonis sumatur vel masculini ge/
ner⁊ vel neutri. Moraliter de religiosis.

a ¶ Dixi custodiā ⁊c. Potest aūt exponi specialit de re/
ligioso: q̄ ē ꝓprie idithū. i. trāsiliens. s. de mūdo ad claustrū:
vt dicat: Dixi custodiā vias meas: q̄ sunt tres vię/siue
triplex via. De q̄ Exo. v. a. Deⁿ hebrēorū vocauit nos: vt
eam⁹ viā triū diez in solitudinē. Hęc via triū dierum/est tri/
plex votū qd fit in religione: q̄ p solitudinē designat: videli/
cet votū castitat⁊: votū obedientię: votū pauptat⁊ siue abre/
nūciatio ꝓprietat⁊. Istę vię custodiunt: sicut sup dictū est in
alia expositione. Et bñ Dixit. i. ꝓposuit eas custodire: q̄ vt
melius possit eas custodire/se eis alligat vinculo indissolubi
li: qd est votū solēne. Hec solū illas cōmunes vias custodit:
⁊ ꝓ speciales alias semitas. s. silētiū/ieiuniū/⁊ alia: Unde addit:
d ¶ Ut nō delinquā in lingua mea: male loquēdo: vl
etiā comedendo. e ¶ Posui ori meo custodiā. s. p̄latū:
q̄ portat clauē oris mei: qz nec loqui nec comedere possū si/
ne licentia eⁿ. Hieb. vij. b. Ab ea q̄ dormit in sinu tuo/cu/
stodi claustra oris tui. i. a carne/q̄ ꝑmo mouet ad gulā: ⁊ de/
inde ad loquacitatē. Nec solū os religiosi custodit p̄latus: ⁊
⁊ omnia membra eoꝝ: qz nec ire nec operari possūt/nisi quā/
tū pmittit regula vel p̄latus. Qd significatū est Gen. xlj. f.
Unde dixit pharao/ ioseph: Absq̄ tuo iperio nō mouebit q̄s/
q̄ manū aut pedē in omni terra egypti. Voluntarie em hic li
gant manus ⁊ pedes suos: ne tandē nolentes/ligatis mani/ Matth. 22. b.
nibus ⁊ pedibus ꝓpiciant in tenebras exteriores: cū illis qui
ad mundi vanitates ⁊ delitias carnis ⁊ ad honores manus
⁊ pedes extendūt: Scdm qd dicit Job. xxj. b. Ducūt in bo
nis dies suos: ⁊ in puncto ad inferna descendūt. g ¶ Ob/
mutui. Duplex est causa taciturnitatis. s. voluntariū silen/
tiū: ⁊ impotentia loquēdi/q̄ facit hominē mutū. Claustrales
voluntariū silentiū sibi assumūt: ⁊ etiā potentiā loquēdi sibi
abscidunt: Sicut aliquis qñq̄ ꝓpicit clauē dom⁹ qñ vult bñ
custodire: ne aliquis īgredat aut egrediat. Utrūq̄ hic no/
tat. Obmutui/quantū ad impotentiā. i ¶ Et silui a bo/
nis/quantū ad voluntariū silentiū. Sed quia quidā dicūt:
Dñs magis gratū habet paruū bonū si facio in seculo ani/
mo libero/q̄ maius bonū si facerē in religione: vbi quasi co
actus essem: Ideo ostendit cumulū meriti sui dicēs: h ¶ Et
humiliatus sū. q. d. q̄ alij subiect⁹ sū/⁊ q̄ sic silentio astri/
ctus sum: nō est ex seruili cōditione/sed ex vera humilitate: q̄

c* ner⁄ vel neutri.i.silui a bonis/boīb⁹:q nō docui eos. Vl̄ a bonis/ꝓbis:q̄ malis nō dixi:qz ꝓtēnebant. Eccēh.iij.g. Erl mut⁹:nec q̄si vir obiurgās:qz dom⁹ exaspans ē. Amos v.d. Ideo prudēs ī tpe illo tacebit:qz tp̄s malū est. a ¶Et qz sic oportuit silere a bonis:dolor me⁹ reuouat⁹ ē. Mo uus erat dolor p ꝓtē/ptu ꝛ obstinatiōe ma/lox: Renouat⁹ est p damno bonox:qui amittunt pastū verbi dei. Mou⁹ erat cū lo/quebat:qz ꝓtēnebant ꝓbū dei: Renouat⁹ est/cū silet a bonis:qz paruuli petūt panē:ꝛ nō est q̄ frangat eis: Threñ.iiij.a. Job.xvj.b. Si locut⁹ fuero/nō q̄escit dolor me⁹:ꝛ si tacuero/nō recedit a me. Sz qz dolor iste posset esse contra malos ex indignatione/qz contēnūt eū:ꝛ erga bonos ex appetitu glorię: qz scz vellet eis prędicare ꝓt inanē glo/riā:ideo vtrūq̄ remouet/cū subiungit: b ¶Cōcaluit cor meū ītra me.i.simul/tā ad istos q̄ ad illos caluit.q.d.vterq̄ dolor ex charitate cordis ꝓcedit. Vl̄/Cōcaluit.i.simul er/ga deū ꝛ primū caluit.q.d.iste dolor ex gemina dilectione: dei.s.ꝛ proximi ꝓcedit. Et qz calorē istū nō possum pande/re:vt ex bono thesauro cordis ꝓferā bona sermonis exhor/tatorij:Tñ d ¶In meditatione mea exardescet ignis. q.d.ꝛ si nō possū dilectionē cordis ꝓducere ad effectū: int⁹tñ seruabo affectū. Et bñ dic:nō ardebit:s/exardescet:qd est ichoatiuū:qz sic charitas nūq̄ excidit:ita nō veterascit/s sp iuuenescit. Vñ Job.xiij.d. Mandatū nouū do vobis:vt diligatl inuicē ꝛc. Ro.xiij.c. Memini q̄cq̄ debeatis/nisi vt inuicē diligatl. Ibi dicit Glo.q charitas dū reddit/nō amit tit:sed reddendo multiplicat.

Moraliter de religiosis. * quanto magis coram hominibus me deijcit:tanto magis coram deo me extollit. Et ꝓpter hoc bñ dicit talibus Esa.xxx. d. In silentio ꝛ in spe:qua scz in solo deo sperans/qd̄ ad hu/militatē ꝓtinet:erit fortitudo vestra. Sed ꝓtra multos reli/giosos est qd̄ ibi sequit: Et noluistis ꝛ dixistis:nequaq̄:sed ad equos fugiem⁹: Multi em̄ religiosi nec ī silentio nec ī hu militate volūt manere:sed ad litterā equitare:ꝛ mundi pom/pis intendere. a ¶Et dolor me⁹ renouat⁹ est. Dolor religiosi vetus est de peccatis q̄ fecit: sed quotidie nouat ꝓ incolatu hui⁹ miserię. Ps̄. Heu mihi qz incolatus meus ꝓ/longat⁹ est. Renouat aūt ꝓ dilatiōe patrię. Ro.vij.d. In/felix ego homo:q̄s me liberabit de corpe mortl hui⁹:vt.s. aīa libere possit euolare ad patriā: b ¶Cōcaluit cor me/um.i.simul caluit:quasi nulla pars frigida/vl̄ tepida remā/sit. Apocl.iij.c. Utinā calidus esses aut frigidus: sed qz te/pidus es/incipiā te euomere ex ore meo. Sed nō prętermit/tendū est qd̄ dicit: c ¶Intra me: Multi em̄ sunt qui nō habent cor intra se:sed extra ad tēporalia/ad mundana quę/cūq̄. Ps̄. Cor meū dereliq̄t me. Et his flat frigid⁹ vēt⁹ aq̄/lo:nec pñt calefieri: Et inde est q refrigescit charitas mul/torū. Sed boni religiosi/qui omnia exterioza contemnūt ꝛ obliuiscunt:cor habent intra se:ꝛ ideo calefiunt. Hiere.xx. c. Factus est in corde meo quasi ignis ęstuans/clausuq̄ in ossibus meis. Threñ.j.e. De excelso misit ignē in ossibus meis. Hęc est bona gutta inossata vel artetica: Talis em̄ di/citur incurabilis: Sic est de amore dei/qñ sic cordi infigit. Cantl.viij.c. Aquę multę nō potuerunt extinguere chari/tatē. Et Cantl.v.c. Amore langueo. Boni autē religiosi q̄ semp meditant de bonitate dei/hunc ignē nutriūt. Vñ ad/dit: d ¶Et ī meditatione mea exardescet ignis: id ē meditatio mea faciet eū exardescere/inchoatiue:ita q nū/q̄ cessabit ardere. Leuitl.vj.b. Ignis in altari meo semp ar debit/quē nutriet sacerdos/subijciens ligna ꝛc. Altare/cor est: Sacerdos/religiosus vir. Ligna/christi beneficia ꝛ san/ctorum exempla. Vl̄ sacerdos/est christus/sm ordinē mel/chisedech: Ligna/sunt inspirationes.

e ¶Locut⁹ sū ꝛc. Sup̄ diximus q ī duobus ostēdebat iste transiliens/id qd̄ p̄dixit: Posui ori meo custodiā: vi/delicet in eo q claudebat os qñ oportunū erat: Et de b̄ ha/bitū est. Et ī eo q etiā aperiebat qñ necesse erat: Et de hoc dicit hic: Locutus sum: nō hoibus q̄b⁹ obmutui ꝛ silui: sed deo.s.in oratione. In lectiōe em̄ loquit nobis deus: nos aūt loqmur ei ī oratiōe. Mō corde tm̄:s: f ¶In lingua mea:ad litterā.i.vo/cali oratione. Vl̄/In lingua mea.i.in idi omate meo:quo.s.lo/qui consueui deo.s.in desiderio aię ꝛ deuo/tione. Vel/In lin/gua mea locutus sum:non in aliena. Propria lingua transilientis/est lingua cęlestl: Aliena/est lingua mūdi. Transeuntes ꝛ peregrini lin gua cognoscunt:similiter transilientes dei: Quia sicut dicit Job.iij.d. Qui de terra ē/de terra loquit: similit q̄ de cęlo ē de cęlestib⁹ loquit. Matth̄.xxvj.g. Vere ꝛ tu ex illis es.i. ex galileis: nā ꝛ loq̄la tua manifestū te facit. Actl.ij.b. Nō/ne omnes isti qui loquunt galilei sunt.i.transitores. Locut⁹ sū: Quid? Hoc: g ¶Notū fac mihi dñe finem me/um.i.christū/qui est finis ꝛ retributio bonorum:sicut dicit Glo sup illud Ps̄. Omis ꝓfūmationis vidi finē. Glo.i.chri/stū:qui est retributio ꝛ beatitudo nostra. Ro.x.a. Finis le/gis christus est/ad iusticiā omni credenti. Et ideo/notum fac:quia nosse illū/est vita ęterna: vt dicit Job.xvij.a. Et nosse illum/est habere illum. Vel/Finem meū: ad literū: id est mortem: notum fac mihi: vt eam in memoria ha/beam: Quod necessariū est ꝓpter multa.

Memoria mortl necessaria est:qz

- Facit contēni diuitias. Hiero⁹. Facile cōtēnit omia/qui se semp cogitat moriturū. In ploga biblic.ca.j.
- Facit contēni gloriā mundanā ꝛ ineptā lętici/am. Eccs.xj.d. Si multis annis vixerit ho/mo/ꝛ in his omnibus lętatus fuerit: memi/nisse debet tenebrosi temporis/ꝛ dierū ma/lorum: qui cum venerint/vanitatis arguen/tur pręterita.
- Repimit superbiā. Eccj.x.b. Quid superbis terra ꝛ cinis: Unde in die cinerū dicitur ho/mini: Memento homo quia cinis es/ꝛ in ci/nerem reuerteris.
- Timorē incutit. Dañ.v.a. Apparuerunt digi ti quasi manus hois scribentis contra cande labrū in superficie parietis aulę regię: ꝛ rex aspiciebat articulos manus scribentl: tūc re/gis facies immutata est:ꝛ compages renum eius soluebant:ꝛ genua eius ad seinuicē col/lidebant. Eccj.xlj.a. O mors/q̄ amara est memoria tua homini iniusto ꝛ pacem haben ti in substantijs suis.
- Est cautela cōtra omne pctm̄. Eccj.vij.d. In om̄ib⁹ opib⁹ tuis memorare nouissima tua: ꝛ ī ęternū nō peccabis.i.nūq̄ peccabis. Ecō trario dicit Threñ.j.c. Sordes eius in pe/dibus eius:nec recordata est finis sui ꝛc.
- Est causa dispositionis interioris dom⁹. Esa. xxxviij.a. Dispone domui tuę: quia morie/ris tu ꝛ non viues.

Vel/finem: id est diem mortis. Eccs.ix.c. Nescit homo finē suum. Vel/finem.i.exitū vitę. Job.vj.b. Quis finis meus vt patienter agam? Ita ergo desiderauit noticiam fi/nis sui. Sz qz nō ꝓtingit finē cōsequi nisi p mediū: ideo q̄rit mediū sibi notū fieri/subdens: h ¶Et numerū dierum meox: Repete: Notū fac mihi. Job.x.d. Nūqd ñ pau citas dierū meorū finiet breui? Et hoc peto non vt in me/dio stem/ꝛ voluptatibus vacē: Sed i ¶Vt sciā q̄d desit mihi. Quid.s.ꝓis: desit mihi.i. venturū sit. Et quid meriti/desit mihi: vt.s.in tempore residuo diligentius la/borem: Sicut ille qui videt diem tendere ad occasū/ꝛ adhuc grandē viā sibi restare citra locū quo tendit/festinant⁹ ꝛ ar/dentius currit.

Ps̄.118.

Matth̄.12.c.

1.Cor.13.c.

Ps̄.119.

Ps̄.39.

Matth̄.24.b.

Ps̄.109.

dentius currit. Unde j. Cor. ix. d. Sic currite vt comprehendatis. iij. Reg. xix. b. Surge comede: grandis enim restat viatio via. Sunt autem qui volunt scire numerum dierum suorum alia de causa: videlicet vt instantius vacent voluptatibus suis. Unde tales dicunt sicut dicit Sap. ij. a. Dixerunt impij cogitantes apud se non recte: exiguum cum tedio est tempus vite nostre &c. Venite ergo & fruamur bonis quæ sunt &c. quia hæc est pars nostra: & hæc est sors. Postea ostendit se exauditum in hoc quod dominus ondit ei defectus suos. Et sunt hi defectus quos hic habet homo causa quare transilire debeat: & futura vita inquirere. Primus defectus est in tempore. s. breuitas vite. Unde dicit: a Ecce: in aperto est: b Mensurabiles posuisti dies meos. i. ita breue spacium posuisti vite meę quod defacili potest mensurari: Sicut exponit illud: Dinumerauerunt omnia ossa mea. De hac breuitate Job xiij. a. Homo natus de muliere breui viuens tempore. Ibidem: Breues dies hominis sunt: numerus mensium eius apud te est. Mensurabiles dicit secundum quantitatem continuam non discretam: vt. s. dicerent numerabiles: vbi enim aliquod tempus est illud est mensurabile non autem numerabile nisi vbi plures dies conueniunt. Dubium autem est vtrum viuat quis per aliquot dies siue per vnam tantum vel per partem vnius diei. Matth. xxv. a. Vigilate itaque quia nescitis diem neque horam. Secundus defectus est corruptio: quod ibidem notat secundum aliam translationem quę habet: Ecce veteres posuisti dies meos. Heb. viij. d. Quod antiquatur & senescit prope interitum est. Tertius est fragilitas humana siue conditionis humanę fragilitas. Unde sequitur: c Et substantia mea tanquam nihilum ante te. Esa. xl. d. Omnes gentes quasi non sunt sic sunt coram eo: & quasi nihilum & inane reputatę sunt ei. Et bene dicit Ante te: quia aliquis homo se absolute respicit credit se aliquid esse cum nihil sit: Sed cum est coram deo in oratione vel contemplatione vel meditatione: tunc videt se nihil esse. Et non solum accidentia sua sed etiam substantiam. i. quod precipuum in ipso est nihil esse reputat. Unde abraam cum coram domino esset dixit Gen. xviij. d. Loquar ad dominum meum cum sim puluis & cinis. Est autem triplex substantia. s. terrenorum naturalium & gratuitorum. De prima Gen. xxxj. c. Tulit iacob omnem substantiam & quicquid in mesopotamia acquisierat: pergens ad isaac patrem suum. De secunda dicitur Luc. xv. c. de filio prodigo: quod profectus est in regionem longinquam: & ibi dissipauit substantiam suam viuendo luxuriose. De tertia Heb. xj. a. Fides sperandarum rerum substantia. Et hęc triplex substantia quasi nihil est ante deum. i. respectu æternorum quę sunt ante deum. Quartus defectus est vanitas. Unde dicit: d Verumtamen &c. Continuatio. Dico quod substantia mea quasi nihilum ante te: sed tamen non debet dici substantia & potius vanitas. Hoc est Verumtamen vniuersa vanitas omnis homo viuens. Et fit ibi distributio pro generibus singulorum non pro singulis generum cum dicit vniuersa. Est enim vanitas cogitationis locutionis operationis: Et quilibet harum dicitur homo vanus. Et ad maiorem expressionem non solum vanus sed ipsa vanitas hic appellatur. Ps. Homo vanitati similis factus est. Est enim omnis homo vanus cogitatione. Unde in Ps. Dominus scit cogitationes hominum quoniam vanę sunt. Item locutione. Ps. Vana locuti sunt vnusquisque ad proximum suum. Item operatione. Ps. Vt quid diligitis vanitatem & quęritis mendacium. Item nota quod est vanitas essentię: cui subiacet omnis creatura. Unde Ro. viij. d. Vanitati enim creatura subiecta est. Item vanitas pęnę. Huic subiacet sensibilis creatura. Eccl. j. a. Vanitas vanitatum et omnia vanitas. Et e vanitas culpę. Huic subiacet rationalis creatura: Job. xj. c. Vir vanus in superbiam erigitur. Et est vanitas specialis pęnę scilicet mortis. Et his omnibus est homo subiectus. Unde bene dicit: Vniuersa vanitas. Sed ex quo omnis homo est vanitas: nunquid christus? Non. Christus

Al. teteres — Al. nihil — Triplex substantia. — Multiplex vanitas.

a Ecce
b mensurabiles posuisti dies meos: & substantia mea tanquam nihilum ante te. Verumtamen vniuersa vanitas: omis homo viuens.
c Verumtamen in imagine pertransit homo: sed & frustra conturbatur.

Ps. 21.

Ps. 143. — Ps. 95. — Ps. 11. — Ps. 4.

enim non est homo viuens tamen: sed est ipsa vita. Job. j. a. Vita erat lux hominum. Et. xiij. a. Ego sum via veritas & vita. Quintus defectus est instabilitas. Unde sequitur: e Verumtamen &c. Et est hic secunda pars: in qua agit de casu & transitu hominis. Supra dixit: Omnis homo viuens &c. Et posset aliquis stultus dicere: Non curo si vanitas sum dumodo viuam: & in vanitate suauem est mihi viuere. Hoc excludit hic: Dico: Vt uens. Verumtamen non diu viuit: quia f In imagine: id est ad modum imaginis quod videt in speculo et statim disparet: g Pertransit homo cito moriens. Transiens quidem quotidie: sed pertransit in morte: id est perfecte & ex toto transit: quia nec ipse videtur nec de eo etiam vestigium aliquod in memoria habetur: sicut imago in speculo. Ps. Perijt memoria eorum cum sonitu: ad litteram campanarum. Job. xx. b. Transit sicut visio nocturna: oculus qui eum viderat non videbit eum: nec vltra tenebit eum locus eius. Sextus defectus est mentis perturbatio. Unde addit: h Sed et frustra conturbatur: quasi cito pertransit: & ideo in paruo tempore vitę suę deberet vel quiescere vel laborare pro vita æterna. Hoc autem non facit: sed et. i. etiam conturbatur frustra: id est pro nihilo: quia pro transitorijs quę nihil sunt. Bern. Timent quę non oportet: amant quę non decet: dolent vane: gaudentque vanius. Prouerb. xv. c. Conturbat domum suam qui sectatur auariciam. Et hoc frustra: Quia vt dicitur Prouerb. xj. d. Qui conturbat domum suam possidebit ventos. Aliter potest exponi versus iste: Dixi quod d Vniuersa vanitas omnis homo viuens. Verumtamen licet sit vanitas factus tamen est ad imaginem. Et f In illa imagine pertransit homo ad peccatum. Sed contrarium videtur esse illud quod dicitur in alio Ps. Imaginem ipsorum ad nihilum rediges. Sol. Est imago triplex: Creationis recreationis similitudinis: sicut dicitur in Glo. super illum versum: Signatum est super nos lumen vultus tui domine. Imago creationis est in qua creatus est homo scilicet ratio. In hac pertransit homo: quia non amittit homo eam quantumcumque malus sit: quam habet etiam diabolus. Imago recreationis est per quam reformatur imago creata scilicet dei gratia: quę menti reparandę infunditur: Hanc amittit homo per peccatum: Et de hac verum est quod dicitur: Imaginem ipsorum ad nihilum rediges. Imago similitudinis est ad quam factus est homo: quia factus est ad imaginem & similitudinem non patris tantum vel filij: sed totius trinitatis. Item est imago dominationis: qua differt homo ab angelis: Ei enim datum est pręesse piscibus maris & volatilibus cęli & vniuersis animantibus quę mouentur super terram: vt dicitur Gen. j. d. Est etiam imago principij: quia sicut omnia a deo sunt vt a causa efficiente: sic ab vno homine omnes vt a materia. Et est imago conformitatis naturalium: quia homo est animal mansuetum natura. Et nota quod in hoc verbo pertransit: componentia sunt tria scilicet per. trans. it. Quia homo per peccatum non tantum it sed transit & pertransit. Jt enim & recedit a deo in consensu mentis. Ps. Spiritus vadens & non rediens. Ps. Ibunt in adinuentionibus suis: Quia mens vadit de desiderio in desiderium: transit autem in opere: pertransit in obstinatione vel desperatione. Nos autem econtrario eamus de virtute in virtutem: transeamus de mundo ad religionem: pertranseamus de actione ad contemplationem. De primo itinere Ps. Ibunt de virtute in virtutem. De transeundo ad religionem dicitur Esa. xlv. c. Sabaim viri sublimes ad te transibunt & tui erunt: Post te ambulabunt vinctis manibus & te adorabunt teque deprecabuntur: tantum in te est deus & non est absque te deus. Sabaim interpretatur conuertentes & clamantes: Et significat religiosos: qui sunt viri fortes corde: sublimes virtute: conuertentes se ad deum non per accidens nec per contraposi-

De casu et transitu hominis.

Al. †Ecce — Al. †ambulet — Al. †tu vane

Ps. 9.

Alit.

Imago multiplex.

Ps. 4.

In verbo pertransit sunt tria componentia.

Ps. 77. — Ps. 80.

Ps. 85.

tionem: sed simpliciter in toto corde. per obedientiā: in toto corpore/per diuersam carnis afflictionē: in totis rebus suis/ per abrenūciationē spiritus. Itē clamantes/p ꝓdicationē. Esa. lviij. a. Clama ne cesses ꝛc. Qui ergo dñe ad te transibūt: ꝛ tui erūt/nō sui. Job. j. a. Sui eū nō receperūt. Post te ābulabūt: abnegātes semetipos ꝛ tollētes crucē suā vinctis manibus: qz nō suā sed tuā voluntatē facientes: Te adorabūt inclinātes: teq; deꝓcabunt/orantes: Quare? Quia tm̄ in te est deus. i. nō fecerūt sibi aliū deū: sicut multi facūt sibi ventrē deum. Phil. iij. d. Quor de⁹ vēter est. Nec diuitias/ Matth. vj. c. Nō potestis deo seruire ꝛ māmonę. Nec baal. i. supbiā: Nec beelphegor. i. libidinē: ꝛ sic de alijs. Aug⁹. Quod vnusq̄sq; colit ꝛ venerat/hoc sibi deus est. De ꝓtranseundo dicit in Ps̄. In flumine ꝓtransibunt pede: ibi lętabimur in ipso: in flumine videlicet tribulatiōis. De quo Matth. vij. d. Venerūt flumina ꝛ flauerūt venti. In hoc flumine positi scti ꝓtranseūt pede affect⁹/ ad ꝓtēplandū ꝓmiū. Heb. xj. e. Fide moyses grandis factus: magꝭ eligit affligi cū ꝓplo dei/ q̄ ꝓtalis pcti habere iocūditatē: aspiciebat em̄ i remunerationē: Ufi etiā fluminis ipet⁹ impellūt sctos ad ꝓtrāseundū: qz dū sancti hic nō habēt nisi tribulationē/cogunt suspirare ad sinū quietis ęternę. Greg⁹. Dala q̄ nos hic premūt/ad deū nos ire compellunt. Gen̄. vij. c. Multiplicatę sūt aquę/ ꝛ eleuauerunt arcā in sublime a terra. Ibi. i. in transitu illo/lętaberis in ipo deo/nō in mundo. Sz et frustra cōturbatur. q. d. et si pertranseat in imagine vt ei remaneat imago: tm̄ parū valet ei: quia turbat ꝛ deturpat eā per sollicitudinē temporaliū. Eccē. vij. d. Hoc inueni q̄ fecerit deus hominē rectū/Ecce imago. s. ratio qua deberet erigi ad superna: Et ipse se immiscuit infinitis quęstionibus/Ecce conturbatio. Hoc autem non vtiliter/sed frustra: quia sicut dicitur Prouerb. x. a. Nihil proderunt thesauri impietatis: iusticia vero liberabit a morte. Aggei. j. b. Qui mercedes congregauit/misit eas in saccum pertusum. a Thesauriçat. Supra habuimus sex defectus siue miserias quę sunt causę quare transilire debet homo: Hic aūt ponit septima causa siue miseria. s. labor acquirendi res temporales. Ufi dicit: Thesauriçat/ad litterā. i. thesauros congregat. Dicit em̄ thesaurus/a thesis q̄ est positio/ꝛ aurum. Unde thesauriçare/est aurum ponere. s. in arca vel in terra. Matth. vj. c. Nolite thesauriçare vobis thesauros i terra. Eccē. v. a. Noli attendere ad possessiones iniquas. Eccē. xxxj. a. Qui diligit aur̄/non iustificabitur. Moraliter/ thesauriçant multi: non in cęlo: sed in terra: vbi herugo ꝛ tinea demolit: ꝛ vbi fures effodiunt ꝛ furant. Hi sunt qui ponunt aurum sapientię suę in mundanis: vbi est herugo. i. curę mūdi consumentes: ꝛ tinea concupiscentię/quę carnē consumit: ꝛ fures ꝛ dęmones. De quibus tribus. j. Joh. ij. c. Omne quod est in mundo/concupiscentia carnis est/ꝛ concupiscentia oculorū/ ꝛ superbia vitę. Et ideo taliū sapientia nō est desursum descendens: vt dicit Jacob. iij. d. sed terrena/animalis/ꝛ diabolica. Octauus defectus siue causa transiliendi est: quia nescit diues quis succedet ei in diuitijs suis. Unde sequitur: b Et ignorat cui cōgregabit ea. Eccē. ij. c. Detestatus sum omnem industriā meam qua sub sole studiosissime laborauī/habiturus hęredem post me: quem ignoro vtrum sapiens aut stultus futur⁹ sit. Hoc autē pręcipue clericis cōpetit: qui ignorant cui congregant: nō em̄ habent determinatos hęredes sicut laici. Ufi de ipsis proprie dicit Eccē. vj. a. Est aliud malū quod vidi sub sole: ꝛ quidem frequens apud homines: vir cui dedit deus diuitias ꝛ substantiā ꝛ honorem: ꝛ nihil deest animę suę ex omnibus quę desiderat: nec tribuit ei potestatem deus vt comedat ex eo: sed homo extraneus vorabit illud. Viris em̄ ecclesiasticis dedit deus diuitias ecclesię: quas propio sudore ꝛ sanguine/tam suo q̄ martyrum acquisuit: Non ipsi labore ꝛ sudore suo acquisierunt eas/sicut laici acquirunt suas diuitias. Et dedit illis illa tria: scilicet/diuitias/substantiam/ꝛ honores. Diuitias scientię ꝛ eloquentię: Substantiam rerum: Honores dignitatum ꝛ prelationū. Qui ergo ita ignorat cui congregat: stultum se esse demonstrat: sicut dicit dominus/Lucꝭ. xij. c. de illo diuite q̄ dicebat: Quid faciā/quia non habeo quo congregē fructus meos. Et ibi sequitur: Dixit autē illi de⁹: Stulte hac nocte repetēt aiam tuā a te: ꝛ q̄ parasti cuius erūt? Ideo dicit Boet⁹: Tūc solū pciosa est pecunia: cū trāslata ī alios vsu largiēdi desinit possideri. Determinatꝭ miseriis ꝛ defectibus quę sunt causę transiliendi ad deum: ostendit se ad deū transilire spe ꝛ desiderio. Unde dicit: c Et nunc. i. ex quo tot sunt ī mundo miserię ꝛ defectus: d Quę est expectatio mea: nōne dominus? q. d. sic: Ac si dicat: nolo in pręsenti ditari: sed expectabo vt ipsum dñm habeam ī possessionem. Phil. iij. d. Saluatorē expectamus dominū nostrum iesum christum ꝛc. Alia littera: Prestolatio mea tu es. Prouerb. x. d. Expectatio iustorum lętitia. Probatio aūt q̄ expectatio mea est dominus/habetur ex hoc quod sequitur: e Et substantia mea apud te est. i. thesaurus meus est in cęlo. q. d. multa bona opera feci/non pro fauore hominū aut aliquo tēporali emolimento: sed pro cęlestibus. Matth. xix. c. Vade et vende omnia quę habes/ et da pauperibus: ꝛ habebis thesaurum ī cęlo. Ecce/substantia apud deū. Prouerb. x. c. Substantia diuitis/ vrbs fortitudinis eius. De substantia autem malorū dicitur in Ps̄. Substantia mea in inferioribus terrę. Et potest in hoc versu notari duplex stola/quam iustus expectat. Stola animę/ cū dicit: Quę est expectatio ꝛc. Stola corporis/cū subiungit: Et substantia mea apud te est. Item posset esse thema in aduentu domini: Et nunc quę est expectatio mea ꝛc. Gen̄. xlix. b. Ipse erit expectatio gentium. Et ibidē. c. Expectabo salutare tuū dñe. Et notādū q̄ antiqui pres expectabant dñm. Primo vt doctorē/Osee. x. d. Tps aūt requrēdi dñm cū venerit: q̄ docebit vos iusticiā. Ufi q̄si iā post aduentū ei⁹ dic Jobel. ij. f. Exultate ꝛ lętamini in dño deo vro: qz dedit vobis doctorē iusticię. Hoc primū desideriū exprimit in aduentu/ī primo O: quod est/O sapientia. Ubi habetur ī fine: Veni ad docendum nos viam prudentię. Et sumitur de Lucꝭ. j. g. vbi dicitur: Ad dandam scientiam salutis plebi eius ꝛc. Hoc autem primum O sumit de Ecclesiastico. xxiiij. a. Secūdo expectabāt eū vt redēptorem. Ps̄. Redemptionē misit dominus populo suo. Bursa in q̄ reposita fuit ista redemptio/fuit beata virgo: Et significatur hoc in secundo O: quod est/O adonai. Et sumit de Judith. vltꝭ. c. Qui moysi in igne flāme rubi apparuisti/ Ecce redemptio in bursa. Unde subiungit: Veni ad redimēdum nos in brachio extento. Tertio vt liberatorem a limbo. Zach. ix. c. Tu vero in sanguine testamenti tui eduxisti vinctos de lacu in quo non erat aqua. Quod significatur in tertio O: quod est/O radix iesse. Et sumitur de Esa. xj. a. Et in fine subiungitur: Veni ad liberandū nos ꝛc. Quarto vt liberatorē a carcere peccatorū. Thren. iij. f. Lapsa est in lacū aia mea: posuerūt super me lapidem. Hoc desiderium exprimit in quarto O: q̄ō est/O clauis dauid. Et sumit de Esa. xxij. g. Et subiungit ibi: Veni ꝛ educ vinctū de domo carceris/sedentē in tenebris ꝛ in vmbra mortꝭ. Et sumit hoc de Esa. xlij. b. vbi dicit: Dedi te in fędus populi/ꝛ in lucem gentiū: vt aperires oculos cęcorū/ꝛ educeres de conclusiōe vinctum: de domo carceris sedentes in tenebris. Quinto/vt illuminatorē cordiū. Lucꝭ. ij. c. Quod parasti/ante faciem omnium populorum: lumen ad reuelationem gentium ꝛc. Hoc exprimit in quinto O: quod est/O oriens. Et sumit de Zach. vj. d. Et ibi subdit: Et splendor lucis ęternę: Et sumitur de Sap̄. vij. d. Et subiungit: Veni ꝛ illumina sedentes in tenebris ꝛ in vmbra mortꝭ. Et sumit de Esa. ix. a.

Ps̄. Exortum est

57. dis. c. nōne.

a Thesauriçat ꝛ ignorat cui cō/
b gregabit ea. Et nunc q̄ est
c expectatio mea/nōne dñs? ꝛ
d
e substantia mea apud te est.

Ufi dicit thesaurus.

Moraliter.

Ps̄. 65.

Ut. fak te

Boet⁹ li. 2. de cōsol. pl. 5.

Ps̄. 138.

Thoms in aduentu domini.

Qualiter ātiqui patres expectabāt dñm ebrdā respectib⁹ notant in antiphonis incipiēt ab O.

Ps̄. 110.

Ps.111. Ps. Exortũ est in tenebris lumẽ rectis corde. Sexto / vt p/ tector ẽ contra hostes. Esa. xix. d. Mittet eis saluatorem ⁊ ꝓpugnatorẽ qui liberet eos. Hoc petit in sexto O: quod est/ O rex gẽtiũ. Et subiungit: Et desiderat eoꝝ: Quod sumit de Aggei vltl. b. Et in fine dicit: Veni saluare hominẽ ⁊c.

Sicut ergo antiq̃ patres dominũ expectauerunt venturũ in carne: ita ⁊ nos expectamus venturũ ad iudicium / vt remunerat orem ⁊ saluatorẽ: Ad petim⁹ in septimo O: Ad est / O emanuel/ rex ⁊ legifer noster ⁊c. veni ad saluandũ nos ⁊c. Sed quia auxilijs sanctorũ indigemus/ in pr̃esenti ⁊ ĩ futuro: ideo de sanctis ad/ duntur duę alię antiphonę: Vñ octauum O est / O thoma didyme. In quo subiungit: Succurre nobis miseris / ne damnemur cũ ipijs in aduẽtu iudicl. Nonũ O est / O virgo virginũ. Et bñ ĩmediate añ natiuitatẽ dñ / O virgo virginũ: qz de virgine nat⁹ est ille desiderat⁹ dñs: de q̃ hic dicẽ trãsiliẽs: Et nũc q̃ est expectatio mea: nõne dñs? Sz qz nõ ẽ ita expedit⁹ ad trãsiliẽdũ / q̃ nõ aliq̃ petõ ipediat: iõ petit dicẽs: a Ab oib⁹ iniq̃tatib⁹ meis erue me. Ab oibus. i. a trib⁹: videlicet / a supbia / auaricia / luxuria: De quib⁹ Esa. xxiij. c. Formido ⁊ fouea ⁊ laqueus sup te / qui habitator es terrę. Formido refert ad auaricia: Vñ dicit Seneca de auaro: Videt diuitẽ ⁊ estimat prędonẽ: videt pauperẽ / ⁊ suspicat furẽ. Fouea / ad luxuriaz. Prouerb. xxiij. c. Fouea pfunda meretrix. Laqueus / dicit subtilis temptatio supbię.

Ps.139. Ps. Absconderũt superbi laqueũ mihi. b Erue me: q̃/ si cũ violentia. Job. j. d. Ecce qui tollit peccata mundi. Postea ostendit merita sua. Primũ est patientię: De quo dicit: c Opprobriũ insipienti dedisti me: qz stulti deridẽt vere transilientẽ. Insipiens autẽ ꝓprie est diues: de quo in

Ps.48. Ps. Simul insipiens ⁊ stultus peribunt. Et tales deridẽt illũ qui diuitias ⁊ mundũ contemnit. Job. xij. a. Deridetur iusti simplicitas: lampas contempta apud cogitationes diuitũ. Seneca. Nondum felix es / nisi tota te turba deriserit. Post ostdit scdo meritũ mãsuetudinis / cũ subiũgit: d Obmutui et nõ aperui os meũ. Sicut enim dicit Glo. sup Matth. v. mitis siue mansuetus non irritat / nec irritatur: Et ideo bñ dicit: Obmutui / interius nõ irritat⁹. e Et nõ aperui os meũ: exterius nõ irritans alios. Nec melius repũnit aut confundit exprobrãtiũ insipientia / q̃ tacẽdo / ⁊ patienter ⁊ mansuete sustinendo. Vñ. j. Pet. ij. c. Ut bñfaciẽtes obmutescere faciat / imprudentiũ hominũ ignorantiã. Et post addit: Hęc est enim gratia si propter dei conscientiã sustinet quis tristicias patiens iniuste. Et quia licet patienter sustineat: tñ quia a se patientiã nõ habet: ⁊ quantũ ex se est / deficere timet: ideo petit hęc a se amoueri: Unde subiungit: f Qm̃ tu fecisti / amoue a me plagas tuas. q. d. quoniã tu: nõ ego: fecisti mihi / vt nõ patienter rnderẽ / aut mumurarẽ: ideo ne p me ferre nõ valeã / amoue ⁊c. Vl sic / Quoniã tu fecisti / pmissiue / plagas: Unde addit: tuas: Ideo / g Amoue. q. d. bene potes amouere: quia tu fecisti. Omis enim plaga est a domino permittente: ⁊ si diabolus inferat eã: Sicut patet Job. ij. b. q̃ a diabolo percussus est: Et tñ dicit Job. ix. d. Auferat a me virgã suã. Et. xiij. c. Manũ tuã longe fac a me. Et vocat plagas / oꝓprobria ⁊ detractiones: sicut Eccl. xxviij. c. Flagelli plaga liuorẽ facit: plaga autẽ linguę cõminuet ossa. Et necesse habeo vt amoueas: Quia h A fortitudine man⁹ tuę. i. a graui flagellatione tuę potentię: i Ego defeci

a Ab omnibus iniquitatib⁹
b meis †erue me: ôpprobriũ ĩ/
c sipiẽti dedisti me. †Obmũ/
d tui ⁊ non aperui os meum/
e quoniam tu fecisti: amoue a
f me †plagas tuas. A fortitũ/
g dine manus tuę ego defeci
h in †increpationib⁹: †prop̃ter
i iniquitatem corripuisti ho/
k minẽ. Et tabescere fecisti sic
l araneã animã eius: verũtũ
m vãne cõturbat omis homo †.

Al. †eripe. †Obstrdat
Al. †flagella ma.
Al. †argutio/ nibus.
Al. †p iniqu/ tate eruditi.
Al. †viuens.

in increpationibus. i. in flagellis / quantũ in me est. Job vj. b. Quę est fortitudo mea vt sustineam? De fortitudine domini / dicit Job. ix. c. Si fortitudo quęritur / robustissim⁹ est. Et. xxiij. b. Nolo multa fortitudine contendat mecum: ne magnitudinis suę mole me premat: proponat ęquitatem contra me: ⁊ perueniat ad victoriã iudiciũ meum.

Ad pugnãdũ. Ps. Man⁹ tua gẽtes dispdidit. Ro. viij. f. Si deus p nobis q̃s ꝓtra nos? Ps.45.
Ad flagellandũ: vt hic. Et Heb. x. f. Horrendũ est incidere in manus dei viuentl.
Ad ꝓtegendũ. Esa. xlix. a. In vmbra manus suę ꝓtexit me.
Fortis est dñs — Ad tenendũ. Deut. xxxij. f. Nõ est q̃ de manu mea possit eruere. Job. x. f. Nec rapiet eas quisq̃ de manu mea.
Ad portandum. Esa. xl. c. Quis mensus est pugillo aquas: ⁊ cęlos palmo ponderauit?
Ad dominãdũ. Esa. xl. c. Ecce dñs de⁹ ĩ fortitudine veniet ⁊c.
Ad saluandũ. Esa. xliij. b. Ego sũ: ego sum: ⁊ nõ est absq̃ me saluator.

De increpationibus / Job. xxxiij. c. Increpat quoq̃ p dolorem ĩ lectulo. Et vere / in increpationibus / k Propter iniquitatẽ corripuisti hominẽ. i. humanum genus: ⁊ me inter eos. Increpationibus / dicit pluraliter: quia est increpatio verboꝝ ⁊ verberũ / exemplorum ⁊ peccatorũ: quibus omnibus corripit dñs. De prima dicit. ij. Timoth. iiij. a. Argue / obsecra / increpa. De scda / Job. xxxiij. c. Increpat quoq̃ per dolorẽ in lectulo. De tertia / Job. v. c. Increpationẽ domini ne reprobes. De quarta / Hiere. ij. d. Auersio tua ĩcrepabit te. Per h q̃ dicit: Propter iniquitatẽ: tangit iusticiam: quia nõ iniuste factũ est / sed propter peccatũ hominis. Per hoc q̃ dicit: Corripuisti / tangit dei misericordiam: qui verberat non ad perdendũ: sed ad corrigendũ: vt patet Prouerb. iij. b. Quẽ enim diligit dominus / corripit. Increpatio quadruplex.

Corripit autẽ deus hominẽ multis modis. Primo / ostendendo opera eius esse inutilia. Unde subiungit: l Et tabescere fecisti sicut araneã aiam eius / scz hominis. i. tabefactã ostendisti / ad modũ araneę. Vel / fecisti. i. permisisti. q. d. ostendisti ei. i. homini: quod tabe miserię plenus: ⁊ sine humore virtutum / euiscerauit se in congregatione terrenorũ inutilium: sicut aranea euiscerat se in telis suis inutilibus. Esa. lix. a. Telas aranearum texuerũt. Propt̃ hoc dicit Job. viij. c. Non et placebit vęcordia sua: ⁊ sicut tela aranearũ fiducia eius. Uęcors enim dicitur. i. sine corde: quia proiecit cor suum in terrenis. Unde Eccl. x. b. Nihil iniquius q̃ amare pecuniam: hic enim ⁊ animã suã vęnalem habet: quoniã in vita sua proiecit intima sua. Secũdo corripit deus hominem / pr̃esentes iocunditates amaritudinibus respergendo. Unde addit: m Ueruntamẽ: hoc est / insuper: n Vane conturbat omnis homo: id est pręter hoc q̃ in huiusmodi sollicitudine temporali est vanitas / est etiam conturbatio: quia est labor in acquirẽdo: timor in possidẽdo: dolor in amittendo. Et bene dicit: Omnis homo / nullo excęptio: propter paucitatẽ eorum q̃ possunt excipi: qui quasi nulli sunt in respectu aliorũ. Hiere. vj. c. A minore vsq̃ ad maximũ omnes auaricię student. Potest aũt propꝛie de inuido exponi q̃ dicitur: qui tabescit de bonis aliorũ: l Et tabescere fecisti ⁊c. Seneca. Utinã in omni ciuitate oculos haberent / scz inuidi: vt de bonis omnium rorquerent. Sap. vj. d. Neq̃ cũ inuidia tabescente iter habebo. Item de hypocritis. Unde dicit. ij. Regl. xiij. d. Dãsit thamar tabescẽs in domo absalon. Thamar enim: id ẽ amaritudo pęnitentię / tabescit in domo absalon: q̃ interpretat pax patris: tñ fuit bellũ patris sui: Vñ significat hypocritam: quia vnũ pr̃etẽdit in nomine: ⁊ contrariũ exequit in operatione. Fuit etiã absalon speciosissimus extra in corpore / ⁊ deformissimus intra in anima: sic hypocrita. Item ⁊ de auaro: sm quod prędictum est: qui araneę comparatur propter multas propꝛietates: quę notantur his versibus:

De inuidis.

De hypocrit.

Auar⁹ cõpat aranee.

Grossa retro/

Uersus. Grossa retro/succincta/breuis/virus/timet ignē. Pro mus/cis/pendēs/viscere texit opus. Hęc omnia competūt aua/ro. Est eñ grossus retro.i.inflatus a posterioribus/scilicet terrenis.j.Cor.iiij.d. Cognoscam nō sermonem eorū qui inflati sunt/sed virtutē. Item succinctus est.i.parcus. Eccl.xj.c. Hāducabo de bonis meis solus. Et in eodem: Est qui lo/cupletatur parce agē/do. Item breuis est: quia charitatē nō ha/bet/quę est quantitas aię. Unde Prouerb. j.c. Usq̄q̄ paruuli di ligitis infantiam ꝛc. Item virus habet p iracundiā ꝛ litem. Jacob.iij. c. Plena veneno mortifero. Ps. Uenenum aspidū sub labijs eorū. Timet ignem: ad lit/teram: ne res suę comburant: Uel ignē prędicatiōis. Hiere. v.d. Ecce dedi verba mea i ore tuo in ignē. Item p musc̄ labo/rat.i.pro temporalibus: quę vt muscę cito auolāt. Job.xx. b. Uelut somniū auolans nō inueniet. Ps. Dormierūt sō/nū suū: ꝛ nihil inuenerūt oñes viri diuitiarū in manibus su/is. Item suspendit se per ambitionē: sicut iudas/qui laqueo se suspendit: Matth.xxvij.a. Uiscere texit opus suū/sic p̄/dictum est. Unde Esa.lix.a. Telas aranearū texuerunt ꝛc.

Ps. 13.

Ps. 75.

a ¶ Exaudi orationē. Tertia pars: in qua p̄mo petit deū sibi adesse inter p̄dicta mala. Et p̄mo supplicat voce/cū di/cit: Exaudi.i.efficacit audi/orationē meā dñe. Scōo/mentis deuotione/cū subiūgit: b ¶ Et deprecationem meā. Tertio/lachrymarū effusione/cū addit: c ¶ Aurib⁹ pcipe lachrymas meas.i.diligent attende lachrymas/quas/licet transiliēs/effundo p̄ incolatu huius miserię: ꝛ pro dilatione patrię. Itē nota q̄ oro ꝛ deprcatio dicūt duos ter/minos: Oratio eñ est ad bonū acq̄rendū: deprecatio ad ma lū amouendū: lachrymę vo ad vtrūlibet q̄si cōdimentū. Sz quō possunt lachrymę auribus percipi? Sol. In hoc innuit q̄ apud deum idē est audibile ꝛ visibile. Threñ.ij.f. Deduc q̄si torrentē lachrymas: ꝛ nō taceat pupilla oculi tui. Eccl. xxxv.c. Lachrymę viduę descendūt ad maxillā: ꝛ exclama/tio ei⁹ sup deducentē eas. Nos autē debemus effundere la/chrymas quadruplices.s.p peccatis p̄ris: p pctis alienis: p incolatu huius miserię: p dilatiōe patrię. Primę lachry/mę petūt veniā: Scōę/dęmētiā: Tertię/ p̄solationē: Quar/tę/ p̄missor exhibitionē. Sed posset modo ei dñs respōde/re: Quid petis: qz oras/ꝛ deprecar̄/ꝛ lachrymar̄? Uñ ipse aperit quid petat.s.iocunditatē mentis: dicēs: d ¶ Ne si/leas/O dñe: sed sicut dicit Cant.ij.d. Sonet vox tua in auribus meis. Loquit aūt dñs pacē/quę iocundā reddit cō/scientiā. Ps. Audiā q̄d loquat i me dñs de⁹: qm loquet pa cē i plebē suā. Uere i plebē suā: q̄ sua/nō diaboli ē. Uñ ad/dit: Et sup sctos suos ꝛc. Et b allegat h ille transiliēs: dicēs: Ne sileas ꝛc. q.d. oia ista reliqui tpalia: regnū huius mū/di/in q̄ natus sum filius irę/reliqui ꝛ cōtemno: vt te sequar. Et ostendit hic duplex meritū. Primū est transitus de reg/no mundi/ad regnū christi: Q̄d notat cum dicit: e ¶ Quia aduena ego sū: a regno mundi: f ¶ Apud te/morās/p spem ꝛ desiderū. Aduena eñ dicit/qui de patria sua rece/dens/alibi morat. Scōm meritū est transit⁹ de virtute i vir tutē: Q̄d notat cū dicit: g ¶ Et peregrin⁹. Peregrinus eñ vadit de hospitio in hospitiū/donec pueniat ad locū q̄ tendit: Sic facit q̄ bñ transilit. Ps. Ibunt de virtute in vir/tutē: donec videbit deus deor in sion/Ecce terminus pere/grinationis. Primū meritū ptinet ad incipientes: Secundū ad pficientes. Or autē addit: h ¶ Sicut omnes p̄res mei: pertinet ad pfectos. q.d. Non ad horā vel ad modicū sum aduena ꝛ peregrinus: sz simpliciter ꝛ pfecte/sicut om/nes patres mei. Deut.xxxij.a. Perfectio tua ꝛ doctri/na tua a viro sancto tuo quē p̄basti in temptatione ꝛc. Eccl. xliij.c. Hoe inuentus est pfectus iustus. Hęc tria tangunt

Ps. 84.

Ps. 13.

Ps. 85.

Quadruplices lachrymas debem⁹ effudere.

a ¶ Exaudi orationem meā do/
b mine ꝛ deprecationem meā:
c aurib⁹ pcipe lachrymas me
d as. Ne sileas† qm† adūena
e ego sum apud te ꝛ peregri/
h nus: sicut oñes patres mei.

Al. †a me.
Al. †inquilin⁹.
Al. †incola.

i † Remitte mihi vt refrigerer:
k prius q̄ † abeā ꝛ āplius nō
l ero.
m

Q In finem psalmus dauid. XXXIX.
n e † Expectās expectā/

Al. †Dimitte me.
Al. †ea.
† Ps. 105.

similis multitudo excutere potuisset. Quia vo nō est homo qui nō peccet: ꝛ peccatū transilientem impedit: ideo in fine petit remissionē peccatorū: vt expedite ꝛ sine obstaculo pos/sit transilire. Unde dicit: i ¶ Remitte mihi/peccata mea: k ¶ Ut refrigerer. Peccata eñ ignis sunt: ꝛ incendunt ho minem. Ps. Incensa igni ꝛ suffossa. Al/ Remitte.i. iterū mitte gratiam cooperantem: Ut refrigerer/ab ęstu culpę ꝛ pęnę. Gratia eñ culpam fugat: ꝛ pęnam mitigat. Gratia quippe est ros/de quo Eccl.xliij.c. Medicina omniū in festinatione nebulę/obuians ros ab ardore venienti/humilem efficiet eum. Hęc nebula/est christi incarnatio: Ros/est spi/ritussancti gratia: Humilitas autē facit pęnam leuius porta/ri. Remitte vt refrigerer/dico/hic: quia post mortē non est remissio/neq̄ refrigerium: vt patet in diuite/qui nec gut/tam aquę potuit habere ad refrigerandā linguam suam. Et hoc est quod sequit: l ¶ Prius q̄ abeam.i.eam/a via hui⁹ vitę. m ¶ Et āplius nō ero: supple si sine remissiōe abiero/vel obiero. Ampli⁹ nō ero: qz male ero: ꝛ male eē non est esse. Uñ Eccl.xxviij.f. Nihili factus es: ꝛ nō eris in perpetuum: quia in pęna erunt tales socij diaboli: qui di/citur nō esse: quia male est. Job.xviij.c. Habitent in taber/naculo illius socij eius qui nō est.

Ps. 79.

Al. †Sustinui.

¶ Expositio Psalmi. XXXIX.

Expectans expectaui dominū ꝛc. Titulus. In finem psalmus dauid. Finis dicitur con/sumptionis: vt/finita est expensa. Item consūmati/onis: vt/finitus est liber.i.consūmatus. Sed finis consūma/tionis duplicit dicit: scilicet finis consūmans: ꝛ finis consū/matus. Finis consūmans/est iusticia in p̄senti/vel nouum testamentū: in q̄ iusticia docet: Finis consūmat⁹/eterna be/atitudo. Et est sensus tituli: Psalmus iste attribuitur dauid: id est christo/vel cuilibet membro ecclesię: dirigens nos in finem consūmantem/scz iusticiā: per quā venitur ad finē cō/sūmatum/scilicet beatitudinem. Uel in finem: id est nouum testamentum consūmans: in quo terminatur vetus. In he/breo habet: Pro victoria psalmus dauid. Q̄d bene huic quod hic habemus competit: quia per victoriam veni/tur ad finem. Intentione monet legentes: vt relictis figuris legis ꝛ superstitione idolatrię/ad nouum testamentum acce/dant. ¶ Modus. Bipertitus est psalmus. Primo ostendit ecclesiā expectasse christi incarnationē: ꝛ habuisse eā a chri/sto nouū testamentū: p q̄d multi securi sūt: p q̄d etiā repro/bant superstitiones: Inuitat etiā ad mirabilia dei. Secūdo exponit illa mirabilia: quę sunt incarnatio/iusticia p̄dica/tiōis/liberatio hominū ab iniquitatibus/p̄fusio inimicorū/ lęticia sperantiū: ibi: Annunciaui. Ecclesia ergo dicit in in psona antiquor: n ¶ Expectans expectaui dñm. Primo q̄ ostendit desiderū ecclię/cū dicit: Expectans.

Partitio psalmi.

* Secudo longanimitas

a ¶ Expectans expectaui dominū ꝛc. Moraliter di/cit quilibet contemptor temporaliū: Expectans expe/ctaui dominum. q.d. licet alij expectent quandoq̄: non tamen expectant dominum/sed alia. Unde notandum q̄ deus expectat hominem: ꝛ homo bonus expectat domi/

Moraliter

* nū: ꝛ mali